

TISKOVÁ ZPRÁVA

Nestandardní pěstební postupy rozšíří šetrné způsoby péče o lesy v chráněných územích

Strnady – 1. června 2015 – V lesních ekosystémech v chráněných oblastech je možno využít „tradiční“ způsoby hospodaření našich předků, a tím zachovat nebo zvýšit jejich druhovou rozmanitost (biodiverzitu).

K tomu by měl výrazně přispět projekt s názvem Pěstební opatření pro zvýšení biodiverzity v lesích v chráněných územích, jehož hlavním řešitelem je Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Útvar pěstování lesa (Výzkumná stanice Opočno). Partnery projektu jsou za IDS (Information and data systems) Karel Matějka a zahraniční partner The Norwegian Forest and Landscape Institute.

Tento projekt je podpořen z EHP a Norských fondů 2009-14, konkrétně v programu CZ02: *Biodiverzita a ekosystémové služby / Monitorování a integrované plánování a kontrola v životním prostředí / Adaptace na změnu klimatu.*

Jeho hlavním cílem je vytvořit **katalog nestandardních pěstebních opatření v lesích chráněných území**, který bude obsahovat popis jednotlivých postupů. Dále možnosti jejich uplatnění, metodiku provádění, vyhodnocení vlivu na biodiverzitu, vhodnost aplikace v rámci druhové ochrany, ochrany vybraných ekosystémů a ochrany přírodních procesů a vyhodnocení vlivu na produkční schopnost lesního porostu. Pro zvláště významná opatření bude vytipován demonstrační objekt, který bude do budoucna sloužit pro podrobné sledování.

Příklady nestandardních pěstebních opatření, která budou součástí katalogu:

- Ponechání samovolnému vývoji
- Převod porostu na výběrný les (popř. na nepasečný způsob hospodaření)
- Snížení zakmenění (tvorba řídkolesů)
- Hospodaření ve výmladkových a středních lesích (pařezinách)
- Nestandardní způsoby prosvětlování porostů (vyřezávání jednotlivých větví, křovin...)
- Pastva v lesích (včetně jejího vztahu k současné absenci velkých býložravců a naopak vysokým stavům spárkaté zvěře)
- Práce s „přestárlými stromy“ a odumřelým dřevem, které souvisí s diferenciací věkové struktury porostů; bylo dokázáno, že taková diferenciace je významná i pro hmyz
- Péče o lesní okraje
- Malá bezlesí uvnitř lesních komplexů

Lesy se zejména v nižších nadmořských výškách střední Evropy po několik tisíciletí vyvíjely pod vlivem lidské činnosti. Postupně tak vznikly relativně řídké a světlé lesní porosty, ve kterých docházelo k častému odstraňování biomasy a spontánní obnově. Na takové hospodaření se adaptovala celá řada druhů.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

„Současné lesní porosty, pěstované většinou s vysokým zápojem, neumožňují dlouhodobou a trvalou existenci řady druhů, které bývaly běžné za podmínek předchozího hospodářství. Na malé části plochy lesů (v chráněných oblastech) je proto vzhledem k potřebě zachování vysoké úrovně biodiversity vhodné, znovu zavést některá pěstební opatření, která budou v souladu se zmíněným hospodařením. Jedná se o tzv. nestandardní hospodářské postupy“, přibližuje smysl projektu hlavní koordinátor Jan Leugner.

Většina pěstebních opatření v nižších a středních polohách tak má za cíl prosvětlit stromovou etáž (v lesnické terminologii snížit zakmenění). Tím totiž uvnitř lesa vznikají stanoviště, která mají charakter ekotonu – přechodu mezi lesem a bezlesím. Jak je známo, právě takové ekotony jsou vysoce významné z hlediska druhové diverzity. Typickým příkladem jsou ptáci, kteří zde nacházejí příhodná hnízdiště i zdroje potravy. A dále velké množství druhů rostlin nebo hmyzu, jež jsou vázány na světlá a teplá stanoviště.

Odlišná situace je v lesích zejména vyšších nadmořských výšek, které se v mnoha případech historicky vyvíjely spontánně, bez vlivu člověka. Tam lze za specifická

opatření považovat především ponechání lesa samovolnému vývoji a přírodě blízké hospodaření, které simuluje stav lesního ekosystému v různých fázích takzvaného malého vývojového cyklu.

Dosud se v lesích chráněných území navrhují převážně takzvané přírodě blízké způsoby hospodaření, tedy tvorba bohatě strukturovaných lesů a lesů výběrných. Tyto postupy se však nehodí ve všech případech. Zvláště pro ochranu druhů náročných na světlo může být jejich uplatnění kontraproduktivní, protože v bohatě strukturovaných lesích se světlo nedostane až k půdě, a tím i k nižším, bylinným a mechovým, patřům.

Hospodaření v lesích chráněných území, tedy i v územích Natura 2000, musí mít specifický charakter. Specifické postupy hospodaření bývají obsaženy i jako návrhy v plánech péče. Dosud však schází ucelený popis těchto postupů a jejich všestranné vyhodnocení.

Podrobné informace, včetně prezentace z úvodního semináře k projektu jsou dostupné na těchto webových stránkách: <http://www.infodatasys.cz/BiodivLes/ControlPage.aspx?lng=cz&ID=3506>

Kontakt:

Ing. Jan Leugner, Ph.D.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

Útvar Pěstování lesa (VS Opočno)

Na Olivě 550, 517 73 Opočno

Tel: +420 494 668 391, e-mail: leugner@vulhmop.cz